

**VEJLEDNING TIL
HVIDVASKLOVEN 2017**

ADVOKATSAMFUNDET
RETSSIKKERHED · UAFHÆNGIGHED · INTEGRITET

Indholdsfortegnelse

1 Indledning.....	3
2 Lovens anvendelsesområde for advokater (§ 1, stk. 1, nr. 14)	3
3 Risikovurdering af advokatvirksomheden (§ 7).....	6
4 Politikker, procedurer og kontroller (§ 8).....	7
5 Særligt ansvarlig hvis relevant.....	8
6 Undervisning af ansatte.....	9
7 Særlige krav til koncerner (§ 9).....	10
8 Kundekendskabsprocedurer (kap. 3).....	10
8.1 Hvad udløser krav om kundekendskabsprocedurer?.....	10
8.1.1 Etablering af en forretningsforbindelse	11
8.1.2 Relevante omstændigheder ændrer sig	11
8.1.3 På passende tidspunkter	11
8.1.4 Ved mistanke om hvidvask eller terrorfinansiering	12
8.1.5 Ved tvivl om tidligere indhentede oplysninger er korrekte	12
8.2 Hvordan gennemføres kundekendskabsprocedurer? (§ 11).....	12
8.2.1 Identitetsoplysninger på fysiske personer (§ 11, stk. 1, nr. 1, litra a)	12
8.2.2 Identitetsoplysninger på juridiske personer (§ 11, stk. 1, nr. 1, litra b)	12
8.2.3 Kontrol af id-oplysninger (§ 11, stk. 1, nr. 2).....	13
8.2.4 Identitetsoplysninger på reelle ejere (§ 11, stk. 1, nr. 3, 1. pkt.)	13
8.2.4.1 "Tilstrækkelig del"	14
8.2.4.2 "Den daglige ledelse"	14
8.2.4.3 Register over reelle ejere	14
8.2.5 Den juridisk persons ejer- og kontrolstruktur (§ 11, stk. 1, nr. 3, 2.pkt.)	15
8.2.6 Særligt vedrørende klientkonti.....	16
8.2.7 Forretningsforbindelsens formål og tilsigtede beskaffenhed (stk. 1, nr. 4)	18
8.2.8 Løbende overvågning af etableret forretningsforbindelse (§ 11, stk. 1, nr. 5)	18
8.2.9 Fuldmægtige (§ 11, stk. 2).....	18
8.3 Kundekendskabsprocedurens omfang (§ 11, stk. 3)	18
8.4 Hvornår skal kundekendskabsprocedurer gennemføres? (§ 14)	19
8.5 Indhentede oplysninger viser sig utilstrækkelige (§ 15).....	19
8.6 Informere klienten om regler for behandling af personoplysninger (§ 16, stk. 1).....	20
8.7 Behandling af personoplysninger indhentet i henhold til loven (§ 16, stk. 2)	20

8.8 Skærpede krav til kundekendingsprocedurer (§ 17).....	20
8.9 Forpligtelser i forbindelse med politisk eksponerede personer (PEP)	21
8.10 Lempede krav til kundekendingsprocedurer (§ 21).....	23
8.11 Anvendelse af id-oplysninger indhentet af andre (§ 22 og § 23)	24
8.12 Koncernforbundne virksomheder kan udveksle indhentede id-oplysninger (§ 23).....	25
9 Outsourcing af opgaver efter loven (§ 24)	25
10 Usædvanlige transaktioner (§ 25)	26
11 Underretningspligt (§ 26)	26
11.1 Advokatundtagelse fra underretningskrav (§ 27)	27
11.1.1 Nærmere om betingelsen ”fastslår klientens retsstilling”	28
12 Advokatrådets egen indberetning (§ 28 og § 29).....	30
13 Opbevaring af oplysninger (§ 30)	30
14 Udveksling af oplysninger i koncern (§ 32).....	31
15 Whistleblowerordning (§ 35 og § 36).....	31
15.1 Outsourcing af ordningen.....	33
15.2 Dispensation fra kravet	33
15.3 Forbud mod repressalier (§ 36).....	33
16 Forholdet mellem underretningspligten og tavshedspligten (§ 37).....	34
17 Underretning skal hemmeligholdes (§ 38)	35
17.1 Undtagelser	35
18 Advokatrådets tilsyn (§ 64).....	36
19 Straf (§ 78)	36
20 Ikrafttræden mv. (§ 81 og 85)	36

1 Indledning

Denne vejledning er udfærdiget af Advokatrådet som tilsynsmyndighed for advokater. Hvor der er tvivl om forståelsen af lovens bestemmelser, er det derfor Advokatrådets fortolkning, der bliver lagt til grund.

Vejledningen er målrettet advokater, og bestemmelser i loven, som ikke gælder advokater, er ikke omtalt. I bemærkninger til bestemmelser, der udover advokater tillige omfatter andre grupper, er det som udgangspunkt alene advokater og det for advokater relevante, der er omtalt.

Hvidvaskloven trådte i kraft den 26. juni 2017 og indeholder ændringer og nye tiltag i forhold til den tidligere lov, hvoraf nogle er særligt relevante for advokater. Det gælder eksempelvis forpligtelsen i § 35 for virksomheder og personer med flere end 5 ansatte til at have en whistleblowerordning. Ansatte i disse virksomheder skal kunne indberette overtrædelser og potentielle overtrædelser af hvidvaskloven til en særlig, uafhængig og selvstændig kanal.

Det vil tillige for nogle advokater fremover være forbundet med en udfordring at opretholde en fælles klientkonto. Pengeinstituttet vil nu bl.a. foretage en risikovurdering af advokaten, og kun i tilfælde, hvor advokaten kan redegøre over for banken for, at procedure, sagstyper og øvrige relevante forhold håndteres på en sådan måde, at advokaten kan betragtes som lavrisikokunde, vil der i praksis kunne iværksættes lempe kundeforholdspoliceprocedurer, og derved etableres en fælles klientkonto.

De enkelte advokatkontorer som har sager omfattet af hvidvaskloven, skal ligeledes udfærdige en risikovurdering af advokatvirksomhedens aktiviteter og iboende risiko for at blive misbrugt til at hvidvaske penge.

2 Lovens anvendelsesområde for advokater (§ 1, stk. 1, nr. 14)

Hvidvaskloven finder i visse tilfælde anvendelse på ”advokater”. Loven skelner ikke mellem partnere, ansatte advokater og andre, som har erhvervet advokatbeskikkelse, men loven omfatter alene advokater, som virker i advokatvirksomheder som omhandlet i retsplejelovens § 124. Advokater ansat i andre virksomheder, organisationer m.v. – husadvokater – er ikke omfattet. På trods af lovens ordlyd må det bl.a. ud fra direktivteksten antages, at advokatinteressentskaber og advokatselskaber også er omfattet.

Advokater er kun omfattet, når de udøver advokatvirksomhed. En person, der har advokatbeskikkelse, men udøver en virksomhed uden at benytte sin advokattitel og

uden i øvrigt at fremstå som advokat, er ikke omfattet af advokatbestemmelsen i § 1, stk. 1, nr. 14. Denne person kan på anden måde være omfattet af § 1, afhængig af, hvilken virksomhed, personen udøver. Omvendt er advokater under udøvelse af advokatvirksomhed ikke omfattet af andre bestemmelser i § 1 end stk. 1, nr. 14.

Loven finder alene anvendelse på advokater, når der er en ”**klient**” i sagen. Det betyder, at loven ikke finder anvendelse på situationer, hvor der endnu ikke er etableret et klientforhold (se dog bemærkningerne til § 26, stk. 2). Ifølge lovens forarbejder kommer et klientforhold som altovervejende hovedregel i stand ved en udtrykkelig aftale om advokatens udførelse af det pågældende opdrag, men et klientforhold kan også komme i stand ved, at advokaten udfører opdraget som led i en offentlig beskikkesordning. På den baggrund er eksempelvis en advokat i egenskab af kurator omfattet af hvidvaskloven, såfremt boet foretager transaktioner, som nævnt i hvidvasklovens § 1, stk. 1, nr. 14. Klienten er i dette tilfælde skifteretten, jf. nærmere nedenfor.

Anvendelsesområdet for advokater er i øvrigt – helt særegent – fastlagt ud fra den enkelte sags art. En advokat kan således være omfattet af loven i én sags sammenhæng men ikke i en anden. Lovens generelle krav om eksempelvis risikovurdering af advokatvirksomheden og om whistleblowerordning (hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt) gælder, hvis blot advokaten får én sag, der er omfattet af lovens § 1, nr. 14. Derimod vil de mere sagsorienterede krav som eksempelvis kundekendskabsprocedure kun gælde, hvis den konkrete sag er omfattet af bestemmelsen.

Hvorvidt et klientforhold er etableret, skal vurderes fra sag til sag. Selvom advokaten i forvejen har et klientforhold til K i relation til sag 1, som er omfattet af § 1, stk. 1, nr. 14, betyder det ikke nødvendigvis, at der er et klientforhold til K i relation til sag 2. Det afhænger helt af, om advokaten og klienten har indgået aftale om, at advokaten påtager sig denne sag.

Der skal være en ”**transaktion**” involveret. Begrebet er kort defineret i lovens § 2 som ”en eller flere handlinger, hvorved et eller flere aktiver overføres eller overdrages”.

Betingede transaktioner må være omfattet, og det kan ikke være afgørende, om overførslen/overdragelsen sker til et andet retssubjekt eller det sker inden for samme retssubjekts område.

Hvis sagen ikke omfatter en transaktion, er advokaten ikke omfattet af loven i sammenhængen. Det er ikke afgørende, om advokaten eller f.eks. en bank eller en ejen-

domsmægler gennemfører transaktionen, om advokaten modtager penge på klientkontoen i forbindelse med transaktionen, eller om der i øvrigt er penge inde over advokatens bord.

Selvom der i sagen indgår en transaktion, er advokaten alligevel kun omfattet i følgende tilfælde:

a) Når advokaten yder bistand ved rådgivning om eller udførelse af transaktioner for sine klienter i forbindelse med:

- Køb og salg af fast ejendom eller virksomheder
- Forvaltning af klienters penge, værdipapirer eller andre aktiver
- Åbning eller forvaltning af bankkonti eller værdipapirdepoter
- Tilvejebringelse af nødvendig kapital til oprettelse, drift eller ledelse af virksomheder
- Oprettelse, drift eller ledelse af virksomheder, fonde m.v.

b) Når advokaten på klientens vegne og for dennes regning foretager en finansiel transaktion eller en transaktion vedrørende fast ejendom.

Ad a)

Det er kun **køb og salg** af fast ejendom og virksomheder, der er omfattet. Udlejning og ejendomsadministration falder derfor udenfor.

Ved **forvaltning** af klienters penge mm. må forstås en egentlig formuepleje, hvor der specifikt er indgået aftale om advokatens diskretionære indsats i forhold til klientens penge og ikke den blotte opbevaring af penge på klientkontoen som led i anden virksomhed.

Ad b)

Transaktioner omfattet af b) omhandler de tilfælde, hvor advokaten efter konkret fuldmagt fra klienten f.eks. køber en fast ejendom i klientens navn og for klientens regning, i modsætning til a), første led, som regulerer situationen, hvor advokaten inden for den almindelige advokatfuldmagt rådgiver om og berigtiger en ejendomsandel for klienten. Bestemmelsen er konkret afgrænset til handlinger i forbindelse med en finansiel transaktion eller transaktioner vedrørende fast ejendom.

Sædvanlig ejendomsadministration for en ejerforening eller andelsboligforening er for advokater ikke omfattet af loven. Det samme gælder civile retssager, inkassovirksomhed og straffesager, idet disse sagstyper ikke omfatter bistand til transaktioner. Tilsvarende gælder voldgiftssager, mediation m.v. og rådgivning om indgåelse af et frivilligt forlig.

Skifte af dødsboer, behandling af konkursboer, rekonstruktion og værgemål er omfattet i det omfang, der foretages dispositioner nævnt i hvidvasklovens § 1, stk. 1, nr. 14. Hvis advokaten agerer i henhold til offentlig beskikkelse, f.eks. som bobestyrer, er det skifteretten, der er klient, og arvingerne er efter omstændighederne de reelle ejere, som skal undergives kundekendingsproceduren.

3 Risikovurdering af advokatvirksomheden (§ 7)

Advokater skal overordnet identificere og vurdere risikoen for, at advokatvirksomheden kan blive misbrugt til hvidvask eller terrorfinansiering.

Det er den iboende risiko, der skal vurderes. Vurderingen er altså uafhængig af de risikobegrænsende foranstaltninger, som virksomheden foretager i henhold til hvidvaskloven. Det nedsætter eksempelvis således ikke risikoen, at virksomheden foretager kundekendingsprocedurer.

Risikovurderingen i henhold til § 7 går på advokatvirksomheden i modsætning til risikovurderingen i § 11, stk. 3, der vedrører den enkelte klient.

Vurderingen skal foretages med udgangspunkt i virksomhedens forretningsmodel. Den skal omfatte vurderingen af ”kunder, produkter, tjenesteydelser, transaktioner samt leveringskanaler og lande og geografiske områder, hvor forretningsaktiviteterne udøves”.

Advokater skal derfor eksempelvis se på typen af deres kunder, hvad det er for sagstyper, advokaterne arbejder med, og hvor i verden, de er aktive.

Når advokater skal ”identificere” risikoen kan de drage nytte af de risikovurderinger, som Europa-Kommissionen har udstedt, risikovurderinger af nationale myndigheder og information fra den internationale hvidvaskorganisation FATF.

”Vurderingen” skal indeholde overvejelser om, i hvilket omfang de enkelte identificerede risikofaktorer påvirker den samlede risiko for, at virksomheden kan blive misbrugt til hvidvask eller terrorfinansiering. Vurderingen skal være skriftlig.

Advokatrådets tilsyn skal kunne gøre sig bekendt med og vurdere indholdet af risikovurderingen af virksomheden.

Risikovurderingen skal løbende opdateres, så den afspejler virksomhedens faktiske og reelle risici for at blive misbrugt til hvidvask eller terrorfinansiering.

4 Politikker, procedurer og kontroller (§ 8)

Advokatvirksomheder skal udarbejde tilstrækkelige politikker, procedurer og kontroller. De skal være ”**skriftlige**”, men det er ikke et krav, at de er i papirform. De skal blot kunne dokumenteres og være i et format, så de er brugbare for virksomheden og dens personale. De kan således foreligge i elektronisk form som tekst eller billede.

Politikker, procedurer og kontroller skal udarbejdes konkret ud fra virksomhedens egne forhold og med henblik på anvendelse i den pågældende virksomhed. Anvendelse af standarder kan ske i begrænset omfang, hvor risikoforholdene er enkle, og hvor der af den grund i branchen er en ”klar forståelse” for det. En del advokatvirksomheder vurderes i et vist omfang at kunne anvende standarder. Det må således eksempelvis gælde advokatvirksomheder, der hovedsagelig beskæftiger sig med berigtigelse af handler med fast ejendom beregnet til beboelse.

Virksomhedens ”**politik**” skal ifølge lovens forarbejder ”*fastsætte de overordnede strategiske mål i relation til forebyggelse af hvidvask og finansiering af terrorisme*”. Politikken skal indeholde en ”*fastlæggelse af formål, risikoområder, ansvarsfordeling, risikovillighed samt den organisatoriske forankring af risikoledelse og =styring*”.

”**Procedurer**” er en beskrivelse af de aktiviteter, virksomheden og dens medarbejdere skal udføre for at sikre, at lovens krav og virksomhedens politikker efterleves. De skal indeholde oplysninger om, hvem der er ansvarlig for at udføre de enkelte opgaver, og hvordan de skal udføres.

Kravet om ”**kontrol**” betyder, at der i virksomheden løbende skal holdes øje med, om lovens krav overholdes. Kontrollerne skal foretages med en passende hyppighed og skal kunne dokumenteres.

Risikovurderingen i henhold til § 7 skal danne grundlag for udarbejdelse af virksomhedens politikker, kontroller og procedurer efter § 8 under hensyn til virksomhedens

størrelse. Det betyder, at kravene afhænger af virksomhedens risikoprofil og størrelse. Der stilles derfor mindre krav til en lille virksomhed end til en større virksomhed med samme risikoprofil, og der stilles forskellige krav til virksomheder af samme størrelse, hvis de har forskellig risikovurdering.

Politikker, procedurer og kontrol skal omfatte følgende forhold:

- Risikostyring
- Kundekendskabsprocedurer
- Undersøgelsespligt
- Noteringspligt
- Underretningspligt
- Opbevaring af oplysninger
- Screening af medarbejdere
- Intern kontrol
- Forebyggelse og begrænsning

De fleste af disse krav er kendt fra tidligere udgaver af loven og beskrevet andre steder i denne vejledning. **”Screening af medarbejdere”** er et nyt krav. Det forudsættes, at advokatvirksomheden inden ansættelse af medarbejdere sikrer, at de ikke er dømt for strafbare forhold, der begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen. Virksomheden bør også være opmærksomme på, om allerede ansatte medarbejdere i ansættelsesperioden dømmes for sådanne forhold.

Screeningen kan foretages efter en risikovurdering afhængig af, hvilken funktion den pågældende medarbejder skal varetage. Der er således ikke behov for at lade medarbejdere, der ikke reelt har mulighed for at misbruge stillingen gennemgå en dybtgående undersøgelse. Det er således typisk kun advokaterne i virksomhederne, som skal tjekkes grundigt, men alt efter, hvordan man har indrettet sig i den enkelte virksomhed, kan det være aktuelt også at underkaste andre tilsvarende grundigt tjek.

5 Særligt ansvarlig hvis relevant

Det fremgår af lovens § 8, stk. 5, at virksomheder, hvor det vurderes relevant, skal udpege et ”medlem af direktionen”, der er ansvarlig for virksomhedens gennemførelse af kravene i loven og regler udstedt i medfør heraf.

Udtrykket ”direktionen” må nok læses som ”ledelsen”.

Det fremgår ikke af forarbejderne, hvorledes ”**vurderes relevant**” skal forstås. Det må således bero på en konkret vurdering, hvor blandt andet virksomhedens størrelse og konkrete risici indgår ved vurderingen. Hvis virksomheden udpeger en sådan person, får personen særlige forpligtelser til at sørge for at virksomhedens krav opfyldes, men det overordnede ansvar påhviler stadig ledelsen.

Det vil formentlig være hensigtsmæssigt og praktisk, at der under alle omstændigheder i advokatvirksomheder af en vis størrelse udnævnes en person, som står for kontrollen af, at partnere og medarbejdere overholder lovens krav og de retningslinjer, virksomheden har fastsat.

6 Undervisning af ansatte

Loven kræver i § 8, stk. 6, at alle virksomheder, der er omfattet af loven, skal sikre, at ansatte – herunder ledelsen – har modtaget tilstrækkelig undervisning i lovens krav og i relevante krav om databeskyttelse.

Undervisningen skal sikre, at medarbejderne – herunder de nyansatte – til stadighed har kendskab til de pligter, der gælder på hvidvaskområdet og til virksomhedens procedurer på området.

Det er kun medarbejdere, der har med behandling af klientforhold at gøre, som skal have undervisning, men det vil langt de fleste medarbejdere i advokatvirksomheder have. Der skal også kun undervises inden for de arbejdsområder, der er relevante for de enkelte medarbejdere. Medarbejdere, der udelukkende har med indenlandske forhold at gøre, behøver eksempelvis ikke at modtage undervisning i håndtering af krav i relation til udenlandske relationer.

Undervisningen skal til gengæld målrettes den enkelte medarbejder, så medarbejderen forstår, hvilken betydning kravene har i den jobsammenhæng, som pågældende skal indgå i. Det vil derfor ikke være tilstrækkeligt at udlevere og gennemgå virksomhedens skriftlige politikker og procedurer.

Kravet til undervisning i **databeskyttelse** relaterer sig ifølge forarbejderne til lovens § 16 og § 25, stk. 3.

§ 16 indeholder en bestemmelse om, at personoplysninger indhentet i henhold til loven eller regler udstedt i medfør heraf kun må behandles med henblik på forebyggelse af hvidvask og terrorfinansiering. I § 25, stk. 3 er det fastslået, at en registreret person

ikke har ret til indsigt i personoplysninger, der vedrører den pågældende selv og som er eller vil blive behandlet i medfør af § 25. Dette er en fravigelse af reglerne i persondatalovens § 31.

7 Særlige krav til koncerner (§ 9)

Lovens § 9 kræver, at koncerner skal have tilstrækkelige skriftlige politikker for databeskyttelse samt skriftlige politikker og procedurer for udveksling af oplysninger, der inden for koncernen udveksles med det formål at bekæmpe hvidvask og terrorfinansiering.

Mens § 8 vedrører politikker og procedurer i den enkelte virksomhed, regulerer § 9 således forholdet mellem flere selskaber i en koncern. For kravene til politikker og procedurer se § 8, stk. 1.

Hvis kun et eller nogle af koncernens selskaber er omfattet af loven, kan kravet i § 9 ikke gælde koncernen som sådan. Det kan ikke pålægges selskaber, der ikke er omfattet af loven, at opfylde lovens krav. Desuden kan et selskab, der er omfattet af loven, ikke udveksle hvidvaskoplysninger med selskaber, der ikke er omfattet af loven. Kravene i § 9 om udveksling af oplysninger inden for koncernen er derfor ikke relevante.

Advokatselskaber er således kun omfattet af bestemmelsen, hvis alle selskaberne i koncernen er omfattet. I den klassiske konstruktion, hvor et advokatholdingselskabs eneste formål er at eje aktier/anpartar i et andet advokatselskab, driver holdingselskabet ikke virksomhed, som er nævnt i § 1, stk. 1, nr. 14, og holdingselskabet er derfor ikke omfattet af loven. Dette betyder, at koncernen heller ikke som sådan er omfattet af § 9.

8 Kundekendskabsprocedurer (kap. 3)

8.1 Hvad udløser krav om kundekendskabsprocedurer?

”**Kundekendskabsprocedurer**” er det, der i tidligere udgaver af hvidvaskloven blev betegnet som ”legitimationsprocedurer”. Foretagelse af kundekendskabsprocedurer er en forpligtelse i hele kundeforholdet, og der er i loven en forpligtelse til løbende at have klarhed over klienternes identitet, og oplysningerne skal opbevares i fem år efter klientforholdets ophør, jf. lovens § 30.

Advokater skal gennemføre kundekendskabsprocedurer i følgende tilfælde (§ 10):

1. Etablering af en forretningsforbindelse
2. Relevante omstændigheder ændrer sig
3. På passende tidspunkter
4. Ved mistanke om hvidvask eller terrorfinansiering
5. Ved tvivl om, hvorvidt tidligere indhentede oplysninger er korrekte

8.1.1 Etablering af en forretningsforbindelse

”Forretningsforbindelse” skal ifølge lovens definition i § 2 forstås som *”kundeforhold, som etableres af virksomheden eller personen omfattet af loven, der på etableringstidspunktet forventes at blive af en vis varighed, og som kan omfatte oprettelse af kundekonto, kundedepot, iværksættelse af transaktioner og andre aktiviteter, herunder rådgivningsopgaver, for kunden”*

Etablering af en forretningsforbindelse må for advokater ligestilles med oprettelse af klientforhold. Kundekendskabsprocedurer skal altså gennemføres, når advokaten og klienten bliver enige om, at advokaten skal påtage sig en sag for klienten. Klienten kan som i andre sammenhænge være såvel fysiske som juridiske personer, herunder selskaber, foreninger og fonde samt offentlige myndigheder.

8.1.2 Relevante omstændigheder ændrer sig

Bestemmelsen om, at kundekendskabsprocedurer skal gennemføres, ”når relevante omstændigheder ændrer sig”, indeholder et krav om, at advokaten løbende skal følge udviklingen hos klienten.

Der kan eksempelvis være anledning til på ny at gennemføre kundekendskabsprocedurer, når en virksomhedsklient har ændret ejer- eller kontrolstruktur, eller hvis formålet eller omfanget af klientrelationen ændres væsentligt.

8.1.3 På passende tidspunkter

Der skal i forbindelse med behandling af sager omfattet af loven med passende mellemrum gennemføres kundekendskabsprocedurer for at sikre, at de oplysninger, som advokaten har om en eksisterende klient, stadig er korrekte og tilstrækkelige.

Dette krav kan ikke fraviges, men det skal gennemføres ud fra en risikovurdering af klienten, jf. § 11, stk. 3. Det betyder, at det ved klientforhold af kortere varighed, ikke er nødvendigt at gentage kundekendskabsproceduren. Ved klientforhold med begrænset risiko vil der kunne være længere perioder mellem procedurerne, og de behøver ikke være så omfattende.

Det vil under alle omstændigheder ikke være nødvendigt at gentage kontrollen af forhold, som ikke kan ændres, eksempelvis en fysisk persons cpr. nr., hvorimod der kan være grund til med mellemrum at se på, om en virksomhed har fået reelle ejere og om en klient er blevet en politisk eksponeret person (PEP – jf. § 2, nr. 8 og § 18).

8.1.4 Ved mistanke om hvidvask eller terrorfinansiering

I alle tilfælde, der er omfattet af loven, skal der gennemføres kundekendskabsprocedurer, hvis der opstår mistanke om hvidvask eller terrorfinansiering. Når der er mistanke om hvidvask eller terrorfinansiering, vil de skærpede krav til kundekendskabsprocedurer i § 17 finde anvendelse. Der kan derfor være grund til at indhente yderligere information om klienten, klientens forretningsforbindelser og forretningsmodel, hvorfor klienten ønsker advokatens bistand mv., jf. bemærkninger under § 17.

En mistanke udløser ligeledes underretningspligt i henhold til § 26 og underretning og kundekendskabsprocedurer vil således ofte løbe parallelt.

8.1.5 Ved tvivl om tidligere indhentede oplysninger er korrekte

Når advokaten får grund til at tro, at tidligere indhentede oplysninger ikke er korrekte, har advokaten pligt til på ny at gennemføre hele kundekendskabsproceduren. Advokaten kan dog gennemføre proceduren ud fra en risikovurdering, jf. § 11, stk. 3. Ved lav risiko kan advokaten efter omstændighederne nøjes med at opdatere identitetsoplysninger, uden at det er nødvendigt at opdatere oplysninger, som danner baggrund for kundens risikoprofil.

8.2 Hvordan gennemføres kundekendskabsprocedurer? (§ 11)

8.2.1 Identitetsoplysninger på fysiske personer (§ 11, stk. 1, nr. 1, litra a)

Hvis klienten er en fysisk person, skal identitetsoplysninger omfatte navn og cpr-nr. eller lignende, hvis pågældende ikke har et cpr-nr. ”**Eller lignende**” kan for personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark, være et tilsvarende nationalt id-nummer.

Er klienten ikke i besiddelse af cpr. nr. eller lignende varigt og unikt nummer, skal der indhentes oplysning om fødselsdato.

8.2.2 Identitetsoplysninger på juridiske personer (§ 11, stk. 1, nr. 1, litra b)

Hvis klienten er en juridisk person, skal identitetsoplysninger omfatte navn og CVR-nr. eller lignende, hvis klienten ikke har et CVR-nr. ”**Eller lignende**” kan for juridiske personer være en anden form for identificerbart registreringsnummer, eksem-

pelvis TIN-nummer (Tax Identification Number), LEI-kode (Legal Entity Identifier) eller et nationalt unikt registreringsnummer. Har klienten ikke et CVR-nr., bør advokaten have oplysninger om klientens juridiske status.

8.2.3 Kontrol af id-oplysninger (§ 11, stk. 1, nr. 2)

Advokaten skal kontrollere klientens identitetsoplysninger på grundlag af dokumenter, data eller oplysninger indhentet fra en pålidelig og uafhængig kilde. Det gælder både fysiske og juridiske personer.

Det betyder, at der ikke skal stilles krav om fremvisning af legitimationskort i form af pas, kørekort eller lignende. Ny teknologi åbner mulighed for, at en klients identitet kan kontrolleres på andre måder, eksempelvis ved elektroniske signaturer.

Der kan anvendes en lang række kilder til kontrol af id-oplysninger, og de behøver ikke være offentlige. Det kan eksempelvis være private udbydere af sådanne oplysninger, digitale signaturer og NEM-id.

Det er den konkrete situation, der afgør, hvor meget dokumentation, data eller oplysninger, der skal til for, at klientens identitetsoplysninger er tilstrækkeligt kontrolleret. Der må således stilles forskellige krav afhængig af, om klienten møder fysisk frem eller ej.

8.2.4 Identitetsoplysninger på reelle ejere (§ 11, stk. 1, nr. 3, 1. pkt.)

Der er særlige procedurer, hvis klienten har ”reelle ejere”. Dette begreb er defineret i § 2, nr. 9). Det er de fysiske personer, der i sidste ende ejer eller kontrollerer klienten, eller de fysiske personer, på hvis vegne en transaktion eller aktivitet gennemføres.

Ifølge lovens § 2, nr. 9) er disse:

”Den eller de fysiske personer, der i sidste ende ejer eller kontrollerer kunden, eller den eller de fysiske personer, på hvis vegne en transaktion eller aktivitet gennemføres, herunder:

a) Den eller de fysiske personer i et selskab, virksomhed, forening m.v., der i sidste ende direkte eller indirekte ejer eller kontrollerer en tilstrækkelig del af ejerandelene eller stemmerettighederne, eller som udøver kontrol ved hjælp af andre midler, bortset fra ejere af selskaber, hvis ejerandele handles på et reguleret marked eller et tilsvarende marked, som er undergivet oplysningspligt i overensstemmelse med EU-retten eller tilsvarende internationale standarder.

b) Den daglige ledelse, hvis der ikke er identificeret en person under litra a, eller hvis der er tvivl om, hvorvidt den eller de personer, der er identificeret, er den eller de reelle ejere.

c) Den eller de fysiske personer i et retligt arrangement, herunder i en fond, trust eller lignende, der i sidste ende direkte eller indirekte kontrollerer eller på anden måde har ejerskabslignende beføjelser, herunder:

i) Bestyrelsen.

ii) Særligt begunstigede personer eller, såfremt de enkeltpersoner, der nyder godt af uddelinger, endnu ikke kendes, den gruppe personer, i hvis hovedinteresse et retligt arrangement er oprettet eller fungerer.

iii) Stifter, forvalter og protektor, hvis en sådan findes.”

8.2.4.1 "Tilstrækkelig del"

Direkte eller indirekte besiddelse af ejerskab af eller kontrol over mere end 25 % af en juridisk person anses som en indikation på reelt ejerskab. Ejer eller kontrollerer en person mindre end 25 % af klienten (den juridiske person), vil advokaten kunne gå ud fra, at der ikke er tale om en reel ejer, medmindre personen i sidste ende på anden måde kontrollerer mere end 25 % af klienten.

Et børsnoteret selskab har ifølge definitionen i § 2, nr. 9, litra a ikke reelle ejere.

8.2.4.2 "Den daglige ledelse"

Den daglige ledelse er ifølge hvidvasklovens § 2, nr. 1: ”Personer der har ansvaret for en juridisk persons daglige ledelse, herunder for drift, omsætning og øvrige resultater”. Disse personer er som nævnt i § 2, nr. 9, litra b at betragte som reelle ejere, hvis der ikke er identificeret personer, der ejer eller kontrollerer en tilstrækkelig del af klienten.

Den daglige ledelse i et børsnoteret selskab skal dog ikke betragtes som reel ejer.

8.2.4.3 Register over reelle ejere

Advokaten skal indhente identitetsoplysninger på den eller de reelle ejere og kontrollere identiteten, så advokaten **med sikkerhed ved**, hvem den eller de reelle ejere er. Der må således ikke foreligge omstændigheder, der giver anledning til at tro, at oplysningerne er forkerte.

Der er indført regler i bekendtgørelse nr. 488 af 2017 om registrering og offentliggørelse af bl.a. reelle ejere (med tilhørende [vejledning fra Erhvervsstyrelsen](#)).

Registrering finder sted i Erhvervsstyrelsen og omfatter følgende virksomheder: IVS, ApS, A/S, P/S, K/S, I/S, fonde (erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende), finansielle virksomheder, virksomheder med begrænset ansvar (AMBA, FMBA, SMBA) og europæiske virksomhedsformer (SE, SCE, EØFG).

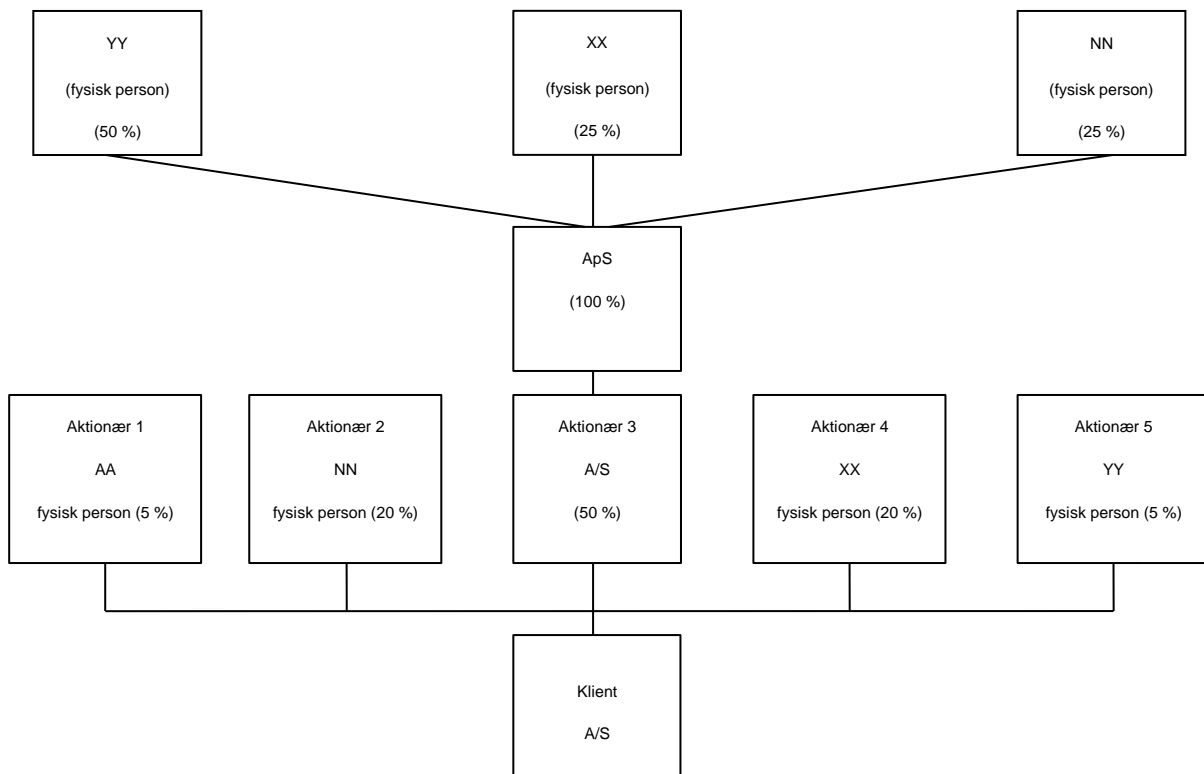
Registreringen skal skabe øget gennemsigtighed omkring danske virksomheders ejerstruktur som en del af indsatsen mod, at virksomheder benyttes til skattesvig, anden økonomisk kriminalitet – eller hvidvask

8.2.5 Den juridisk persons ejer- og kontrolstruktur (§ 11, stk. 1, nr. 3, 2.pkt.)

Hvis klienten er en juridisk person skal der gennemføres ”**rimelige foranstaltninger**” for at klarlægge den juridiske persons ejer- og kontrolstruktur. Lovens anvendelse af udtrykket ”rimelige foranstaltninger” betyder, at det skal afgøres ud fra en risikovurdering, hvor indgående undersøgelser, der skal iværksættes. Der kan eksempelvis efter omstændighederne anvendes oplysninger, der er udleveret af klienten. Man kan altså – afhængig af den konkrete risikovurdering – stole på klientens oplysninger, hvilket ikke er tilladt ved kontrol af klientens egne identitetsoplysninger.

Ved ”**ejer- og kontrolstruktur**” forstås, at der skal indhentes oplysninger om, hvem der sidder i ledelsen og om tegningsregler. Reelle ejere er en del af virksomhedens ejer- og kontrolstruktur (se herover om registret over reelle ejere).

Fastlæggelse af ejer- og kontrolstruktur, herunder legitimation af de reelle ejere, kan være både kompliceret og tidskrævende. Særligt ved selskaber, som indgår i en koncern, eller hvor ejerskabet er indirekte gennem selskaber, kan nedenstående eksempel indikere den potentielle forpligtelse, som følger af § 11, stk. 1, nr. 3.

Udover klienten, skal aktionærerne NN, XX og YY identificeres og legitimeres, idet de ved at sammenholde ejerskabet i flere led ejer henholdsvis 32,5%, 32,5% og 30%

8.2.6 Særligt vedrørende klientkonti

De reelle ejere er også klienterne bag indestående på advokatens samleklientkonti. Når en advokat derfor opretter og sætter penge ind på en samleklientkonto, har pengeinstituttet, som følge af hvidvaskloven, en forpligtelse til at indhente oplysninger om og kontrollere identiteten på de klienter, der har midler stående på advokatens klientkonto – de reelle ejere.

Hvis pengeinstituttet vurderer, at advokaten er i lavrisikogruppen, kan pengeinstituttet nøjes med at gennemføre kundekendingsprocedurer på advokaten og således undlade at indhente oplysninger om advokatens klienter (reelle ejere).

Forudsætningen er, at advokaten på forespørgsel vil udlevere oplysninger om klienten, jf. lovens § 21. Hvis pengeinstituttet skal gennemføre den lempeligere procedure og således undlade at indhente oplysninger om de reelle ejere, skal advokaten derfor selv have gennemført kundekendingsprocedurer på klienterne. Dette gælder også i tilfælde, hvor loven ikke indeholder pligt dertil for advokaten. Hvis advokaten eksempelvis har fået indbetalt et depositum fra klienten i forbindelse med, at advokaten påtager sig at repræsentere klienten under en retssag, er advokaten ikke omfattet af

loven. Imidlertid bliver advokaten nødt til gennem aftale med klienten at sikre sig, at oplysninger kan udledes til pengeinstituttet efter anmodning.

Advokaters tavshedspligt omfatter oplysninger om den enkelte klients navn og indestående på advokatens klientkonto. Der er derfor for advokaten en juridisk udfordring forbundet med at leve op til lovens krav om identifikation af de reelle ejere af indestående på klientkonti.

Samtykke fra klienten gør det muligt for advokaten at fravige tavshedspligten. Hvis advokaten derfor altid indhenter samtykke fra klienterne til at videregive identitetsoplysninger til pengeinstituttet, vil advokaten kunne tilfredsstille pengeinstituttets lovmæssige krav om identifikation af de reelle ejere af indestående på samleclientkonti.

Da samleclientkonti indeholder midler tilhørende flere klienter, og da nye klienter løbende kommer til, er der tillige en administrativ udfordring for såvel pengeinstitut som advokat i forbindelse med overholdelse af loven.

Når advokaten anmoder et pengeinstitut om oprettelse af en samleclientkonto, må advokaten forvente, at pengeinstituttet vil kræve en lang række oplysninger om advokatens virksomhed og om advokatens forebyggelse af hvidvask og terrorfinansiering til vurdering af, om advokaten udgør høj eller begrænset risiko. Advokater, der ikke udgør en begrænset risiko, vil formentlig ikke kunne oprette samleclientkonti. Det er eksempelvis Finans Danmarks opfattelse, at skatteadvokater og inkasso-advokater må betragtes som højere risikogruppe.

Når en advokat har samleclientkonti i flere pengeinstitutter, er det ikke muligt at klarlægge, i hvilket pengeinstitut en konkret klients midler er anbragt og dermed vanskeligt for pengeinstitutterne at overvåge de enkelte transaktioner. Det må derfor forventes, at pengeinstitutterne vil modsætte sig, at en advokat har samleclientkonto i mere end ét pengeinstitut.

Ved oprettelse af en separat klientkonto, hvor der kun indestår midler fra en enkelt klient, vil denne klients navn blive påtegnet, således at pengeinstituttet på denne måde får identificeret den reelle klient. Der forventes derfor ikke, at der opstår særlige problemer med disse konti.

8.2.7 Forretningsforbindelsens formål og tilsigtede beskaffenhed (stk. 1, nr. 4)

Advokater skal altid vurdere ”formålet” med og den ”tilsigtede beskaffenhed” af den opgave, som klienten præsenterer for advokaten, men kun hvor det ikke fremgår af omstændighederne, skal advokaten indhente oplysninger fra kunden herom. I mange tilfælde vil opgaven i sig selv afsløre, hvad formålet er med den opgave, som klienten ønsker, advokaten skal hjælpe med. Det vil være tilfældet i langt de fleste sager. Når en klient eksempelvis anmoder advokaten om at hjælpe med at berigtige en handel om en lejlighed til klientens private beboelse, er der ikke meget tvivl om, hvad formålet og meningen er med opdraget.

8.2.8 Løbende overvågning af etableret forretningsforbindelse (§ 11, stk. 1, nr. 5)

Advokaten skal i forbindelse med behandling af sager omfattet af loven løbende holde øje med, at de oplysninger, advokaten har om klienten, stadig stemmer med virkeligheden.

8.2.9 Fuldmægtige (§ 11, stk. 2)

Der er ikke et generelt krav om, at advokaten skal undersøge, om der foreligger fuldmagtsforhold. Hvis en person imidlertid oplyser advokaten om, at vedkommende handler på vegne af en anden (eksempelvis som ansat i et kapitalselskab), eller er der tvivl om, hvorvidt en person handler på egne eller en andens vegne, skal advokaten identificere fuldmagtsgiveren og kontrollere identiteten ved en pålidelig og uafhængig kilde. Ved tvivl er det ofte tilstrækkeligt at spørge, om der foreligger et fuldmagtsforhold.

Advokaten skal sikre, at personen (juridisk eller fysisk), der handler på vegne af en anden, har beføjelse dertil. Dette gælder ikke, hvis fuldmægtigen er advokat i et EU- eller EØS-land.

8.3 Kundekendskabsprocedurens omfang (§ 11, stk. 3)

Kundekendskabsprocedurer gennemføres, når loven kræver det, men omfanget af disse procedurer kan fastlægges ud fra en risikovurdering af forholdet til den, der skal identificeres. I denne vurdering skal der inddrages følgende oplysninger om forretningsforbindelsen:

- Formål
- Omfang

- Regelmæssighed
- Varighed

Der skal i vurderingen inddrages de risikofaktorer, der er oplyst i lovens bilag 2 (mindre risiko) og bilag 3 (øget risiko).

Advokaten skal over for Advokatrådets tilsyn kunne godtgøre, at kendskabet til klienter og andre personer, der skal underlægges kundekendingsprocedurer, er tilstrækkeligt i forhold til den foreliggende risiko for hvidvask og terrorfinansiering (stk. 4). Tilsynet vil tage advokatens risikovurdering i betragtning.

8.4 Hvornår skal kundekendingsprocedurer gennemføres? (§ 14)

Kundekendingsprocedurer skal som hovedregel gennemføres, inden der etableres forretningsforbindelse med klienten, eller der udføres en transaktion.

Hvis der foreligger begrænset risiko, kan kundekendingsprocedurer dog gennemføres, mens forretningsforbindelsen etableres. I så tilfælde skal kundekendingsprocedurerne gennemføres hurtigst muligt efter første kontakt.

Er det ikke muligt at gennemføre kundekendingsprocedurer på den ene eller anden måde, skal en etableret klientforbindelse afbrydes eller afvikles.

De Advokatetiske Regler pkt. 11 kræver, at en advokat ikke ophører med at udføre en sag på en sådan måde og under sådanne omstændigheder, at klienten hindres i rettidigt og uden skadevirkning at søge anden bistand. Bestemmelsen understøttes af Advokatnævnets praksis. Hvidvasklovens krav om afbrydelse af klientforholdet, når kundekendingsprocedurer ikke kan gennemføres, går forud for denne praksis. Dette vil imidlertid ikke have særlig betydning, hvis advokaten overholder kravet om, at kundekendingsproceduren skal være på plads ved etablering af klientforholdet.

Når der er truffet beslutning om at afbryde klientforholdet, skal det undersøges, om der skal foretages underretning i henhold til lovens § 26 som følge af mistanke om hvidvask eller terrorfinansiering. Det vil bl.a. afhænge af baggrunden for, at kundekendingsprocedurer ikke kan gennemføres.

8.5 Indhentede oplysninger viser sig utilstrækkelige (§ 15)

Bliver en advokat opmærksom på, at de oplysninger, der er indhentet som led i gennemførelse af kundekendingsprocedurer, ikke er tilstrækkelige, skal advokaten træffe ”passende foranstaltninger” for at imødegå risikoen for hvidvask og terrorfinansiering. Udover overvejelser om udtræden i henhold til § 14, stk. 5, kan det være ”pas-

sende” at begrænse de opgaver, advokaten tager for klienten. Advokaten kan eksempelvis sætte en beløbsgrænse for opgaver for klienten eller undlade at påtage sig andre opgaver for samme klient. Ultimativt må advokaten overveje at afvikle forbindelsen til klienten. Hvis advokaten har mistanke om hvidvask eller terrorfinansiering, skal denne mistanke undersøges nærmere og kan den ikke afværges, skal der foretages underretning i overensstemmelse med lovens § 26.

8.6 Informere klienten om regler for behandling af personoplysninger (§ 16, stk. 1)

Advokaten skal give klienten oplysninger om, hvilke regler der gælder for behandling af personoplysninger (særligt id-oplysninger) indhentet i forbindelse med forebyggelse af hvidvask og finansiering af terrorisme. Det er kun fysiske personer, der skal have oplysningerne og kun klienter. Reelle ejere skal altså ikke informeres.

Oplysningerne skal gives direkte til klienten, og det er derfor ikke tilstrækkeligt at stille oplysningerne til rådighed for klienten, eksempelvis på advokatens hjemmeside.

Advokaten skal give klienten oplysninger om, hvad advokaten er forpligtet til at foretage sig efter loven vedrørende de personoplysninger, som advokaten indhenter efter hvidvaskloven. Der skal således i hvert fald gives oplysning om underretningspligten efter § 26 og § 32 og om pligten til at opbevare oplysninger i henhold til § 30.

Oplysningerne skal efter bestemmelsen gives ”inden oprettelse af kundeforholdet”.

8.7 Behandling af personoplysninger indhentet i henhold til loven (§ 16, stk. 2)

Oplysninger, som er indhentet efter krav herom i loven, må udelukkende benyttes til forebyggelse af hvidvask og terrorfinansiering. Advokatens oplysninger om klientens identitet mv. kan altså ikke inddrages i andre sammenhænge, medmindre advokaten direkte eller indirekte har fået tilladelse hertil. Eksempelvis må det være tilladt, at advokaten, som har indhentet cpr. nr. hos klienten som led i kundekendskabsprocedure efter loven, tillige anvender cpr. nr. ved gennemførelse af den hushandel, som advokaten behandler for klienten.

8.8 Skærpede krav til kundekendskabsprocedurer (§ 17)

Når der er øget risiko for hvidvask eller terrorfinansiering, skal advokaten gennemføre skærpede kundekendskabsprocedurer, altså procedurer udover de i § 11 beskrevne.

Hvorvidt der er ”**øget risiko**” skal afgøres ud fra de risikofaktorer, der er opregnet i lovens bilag 3 og andre relevante risikofaktorer. Der skal som udgangspunkt gennemføres skærpede kundekendingsprocedurer, hvis klienten har hjemsted i et land, som er på [Kommissionens liste over højrisikolande](#). Dog kan det undlades for en filial eller et majoritetsjet datterselskab, hvis moderselskabet er etableret i et EU/EØS-land og underlagt EU’s hvidvasklovgivning, forudsat at filialen eller datterselskabet overholder koncernens politikker og procedurer, jf. lovens § 9, stk. 2.

Den øgede risiko vil kunne opstå og bortfalde efter omstændighederne.

De ”**skærpede**” kundekendingsprocedurer skal vælges, så de imødegår den øgede risiko. Skærpede kundekendingsprocedurer kan være at indhente yderligere informationer fra klienten, herunder om den reelle ejer. Det kan også være at kontrollere klientens og den reelle ejers identitetsoplysninger ved flere kilder, jf. § 11, stk. 1, nr. 2 og 3. Ligeledes kan kravet om skærpede procedurer efter omstændighederne opfyldes ved at indhente oplysninger om, hvorfra klientens formue stammer, om klientens tidligere forretningsforbindelser, forretningsmodel og = omfang samt om hvorfor klienten ønsker advokatens bistand.

Internettet vil kunne være en god hjælp til at søge yderligere oplysninger om klienten, tidligere og nu. Det samme gælder oplysninger om klientens virksomhed i offentlige registre.

8.9 Forpligtelser i forbindelse med politisk eksponerede personer (PEP)

Advokater skal have procedurer til at afgøre, om en klient er en politisk eksponeret person (PEP’er) eller en nærtstående eller nær samarbejdspartner til en politisk eksponeret person.

Det fremgår af lovens § 2, nr. 8), at en ”**PEP**” er en fysisk person, der har eller har haft et af følgende erhverv:

- a) Statschef, regeringschef, minister og viceminister eller assisterende minister.
- b) Parlamentsmedlem eller medlem af tilsvarende lovgivende organer.
- c) Medlem af et politisk partis styrelsesorgan.
- d) Højesteretsdommer, medlem af forfatningsdomstole og af andre højtstående retsinstanter, hvis afgørelser kun er genstand for yderligere prøvelse under ekstraordinære omstændigheder.
- e) Medlem af revisionsretter og øverste ledelsesorganer for centralbanker.
- f) Ambassadør, chargé d’affaires og højtstående officer i de væbnede styrker.

- g) Medlem af statsejet virksomheds administrative, ledende eller kontrollerende organ.
- h) Direktør, vicedirektør, medlem af bestyrelsen eller person med tilsvarende hverv i en international organisation.

Et **politisk parti** (under c) må formentlig forstås som et parti, der er opstillingsberettiget til folketings- eller kommunalvalg.

Ifølge lovens § 1, nr. 6) er en ”**nærtstående**” til en PEP’er en ægtefælle, registreret partner, samlever, forældre, børn og disses ægtefæller, registrerede partnere eller samlevere.

En ”**samarbejdspartner**” til en politisk eksponeret person er ifølge lovens § 2, nr. 7) en fysisk person

- a) som er reel ejer af en virksomhed eller anden form for juridisk person i fællesskab med en eller flere politisk eksponerede personer,
- b) der på anden måde end nævnt i litra a har en nær forretningsmæssig forbindelse med en eller flere politisk eksponerede personer,
- c) der som den eneste er reel ejer af en virksomhed eller anden form for juridisk person, som, det vides, er blevet oprettet til fordel for en politisk eksponeret person.

Der er ca. 4.400 personer med bopæl i Danmark, som er omfattet af lovens § 2, nr. 8.

Det fremgår af bemærkningerne til loven, at hvis en advokatvirksomhed kun har et begrænset antal klienter, vil det efter en risikovurdering kunne være tilstrækkeligt at få klienten til at oplyse, om denne er PEP’er eller at foretage rutinemæssige søgninger på klientens navn på internettet. Det må dog være mindst lige så relevant at komme til samme resultat ud fra en risikovurdering af klienten, uafhængig af antallet af klienter i advokatvirksomheden.

Erhvervsstyrelsen udarbejder en database med alle danske PEP’er. Nærtstående og nære forretningsforbindelser til PEP’er kommer ikke til at fremgå af registeret, da hensynet til disse personers privatliv vejer tungere end hensynet til at offentliggøre deres navne i et register. Det er også muligt at abonnere på en privat tjeneste, hvor alle danske og/eller internationale PEP’er er opført. Uanset hvilken mulighed advokaten vælger, kan karakteren af de lande som klienten er bosat i, øge sandsynligheden for, at private registre ikke er dækkende, og at der skal foretages supplerende undersøgelser og tages kontakt til lokale bankforbindelser, advokater etc.

Hvis klienten eller klientens reelle ejer er PEP'er eller en nærtstående eller nær samarbejdspartner til en politisk eksponeret person gælder følgende skærpede krav:

1. Advokaten skal træffe passende foranstaltninger for at fastslå oprindelsen af midler og formue, der er omfattet af forretningsforbindelsen.

Indsatsen for at opfylde dette krav skal fastlægges efter en risikovurdering. I risikovurderingen kan eksempelvis indgå elementer som, i hvilket land klienten har bopæl, klientens stilling, klientens omdømme og oplysninger om den opgave, som klienten betror advokaten. Hvis risikovurderingen resulterer i en lav risiko kan de fornødne oplysninger indhentes fra klienten. Er der tale om en højere risiko, må der benyttes eksterne kilder eller klientens oplysninger må bekræftes ved hjælp af eksterne kilder.

2. Der skal foretages skærpet overvågning af en sådan person

Omfanget af den skærpede overvågning kan baseres på en risikovurdering, hvori det kan indgå, i hvilket land klienten har hjemme. Hvis der eksempelvis er tale om et land med højt korruptionsniveau, må resultatet af risikovurderingen være høj risiko, mens resultatet vil være lav risiko, hvis klienten har bopæl i Danmark. Der skal foretages skærpet overvågning i alle tilfælde, men en lav risikovurdering kan føre til lavere indsats. **”Skærpet overvågning”** betyder, at der skal holdes mere øje med klienten end normalt krævet, eksempelvis kan advokaten kræve en hyppigere opdatering på klientens virksomhed, kunder, produkter osv.

3. Særlig fremgangsmåde, når personen ophører med at være PEP'er

Når den person, der har udløst de særlige pligter ophører med at være PEP'er, skal advokaten i mindst 12 måneder derefter vurdere, om personen udgør en øget risiko for hvidvask og terrorfinansiering. Så længe det er tilfældet, skal advokaten anvende skærpede kundekendskabsprocedurer efter § 17. Denne forpligtelse ophører under alle omstændigheder, når klientforholdet afsluttes.

8.10 Lempede krav til kundekendskabsprocedurer (§ 21)

Viser risikovurderingen at der er en begrænset risiko for hvidvask og terrorfinansiering, kan der lempes på de kundekendskabsprocedurer, der er beskrevet i § 11. De forhold der potentielt indebærer en begrænset risiko fremgår af bilag 2 til loven. Eksempelvis stilles der ikke store krav til proceduren, når klienten er en offentlig myndighed eller et børsnoteret selskab.

Alle kundekendskabsprocedurerne skal stadig gennemføres, men de kan eksempelvis gennemføres senere, som det fremgår af lovens § 14, stk. 2, opdatering af oplysninger kan ske med længere intervaller, og overvågningen af klienten kan i det hele taget holdes på et minimum.

I forhold til **samlekklientkonti** betyder et pengeinstituts vurdering af advokaten (kunden) til lav risiko, at pengeinstituttet kan nøjes med at udføre kundekendskabsprocedurer på advokaten, når det sikres, at advokaten på forespørgsel vil udlevere oplysninger om klienterne (de reelle ejere). Denne forudsætning er kun opfyldt, hvis advokaten har mulighed for selv at gennemføre kundekendskabsprocedurer på klienten – også i tilfælde, hvor advokaten ikke er omfattet af forpligtelsen hertil! Dette vil under alle omstændigheder kræve en aftale med klienten (se ovenfor under ”særligt vedrørende klientkonti”)

8.11 Anvendelse af id-oplysninger indhentet af andre (§ 22 og § 23)

En advokat kan undlade at indhente identitetsoplysninger på en klient og eventuelle reelle ejere i henhold til lovens § 11, stk. 1, nr. 1-4, hvis oplysninger stilles til rådighed af en anden, der er omfattet af loven, eller af en tilsvarende virksomhed etableret i EU- eller EØS-land eller i et andet land, der er underlagt tilsvarende krav om bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering.

Således kan eksempelvis identitetsoplysninger indhentet af andre advokater, revisorer, ejendomsmæglere og pengeinstitutter i Danmark og i EU/EØS ”genbruges” af advokaten, hvis advokaten sikrer sig, at oplysninger udleveres af de pågældende på forespørgsel.

Muligheden for at anvende kundekendskabsoplysninger indhentet af andre gælder ikke id-oplysninger i henhold til skærpede krav og heller ikke oplysninger indhentet vedrørende personer på Kommissionens højrisikoliste.

Advokaten skal sikre sig et sådant kendskab til den, der har indhentet oplysninger, at det fremgår, at denne overholder kravene til kundekendskabsprocedurer og opbevaring af oplysninger. I sidste ende er ansvaret stadig advokatens.

Det skal endvidere fremgå af sagen, at advokaten har sikret sig, at identitetsoplysningerne på forespørgsel stilles til rådighed for advokaten, således at dette kan dokumenteres under et tilsynsbesøg.

Advokaten, der behandler ejendomshandler må kunne indgå en aftale med en ejendomsmægler om, at mægleren automatisk stiller oplysningerne til rådighed – fysisk eller elektronisk – for advokaten, så advokaten slipper for at indhente disse selv.

8.12 Koncernforbundne virksomheder kan udveksle indhentede id-oplysninger (§ 23)

Koncernforbundne virksomheder kan ifølge lovens § 23 hjælpe hinanden med at opfylde kravene til kundekendskabsprocedurer efter § 11, stk. 1, nr. 1-3.

Forudsætningen er, at koncernen overholder kravene i hvidvaskloven om kundekendskabsprocedurer, opbevaring af oplysninger og programmer til bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering. Desuden kræves det, at koncernen er under myndighedstilsyn.

Bestemmelsen kan blive relevant for advokater, der driver virksomhed i selskabsform, og hvor der indgår flere driftsselskaber i koncernen. Det kan i sådanne tilfælde overlades til det ene driftsselskab at indhente identitetsoplysninger og at kontrollere disse.

Muligheden for at hjælpe hinanden i en koncern omfatter ikke gennemførelse af skærpede kundekendskabsprocedurer.

9 Outsourcing af opgaver efter loven (§ 24)

En advokat kan ifølge hvidvasklovens § 24 vælge at outsource de opgaver, advokaten skal udføre for at overholde loven. Det er en betingelse herfor, at advokaten inden der indgås aftale med en leverandør sikrer, at leverandøren har den fornødne tilladelse, evne og kapacitet til at varetage opgaven. Bestemmelsen omfatter alle de opgaver, som efter loven påhviler en advokat.

Advokaten skal løbende føre kontrol med, at leverandøren udfører opgaven korrekt. Derfor må advokaten inden aftaleindgåelsen sikre sig, at advokaten har adgang til at gennemføre kontrollen. Omfanget af kontrollen og hyppigheden af denne skal fastlægges ud fra en risikovurdering, outsourcingens kompleksitet og resultatet af eventuelle tidligere gennemførte kontroller.

Det er vigtigt, at advokaten i denne forbindelse sikrer sig, at reglerne om tavshedspligten overholdes.

Uanset outsourcingen har advokaten selv det fulde ansvar for overholdelse af loven.

10 Usædvanlige transaktioner (§ 25)

I sager omfattet af loven skal advokaten i henhold til § 25 undersøge baggrunden og formålet med alle komplekse og usædvanligt store transaktioner samt alle usædvanlige transaktionsmønstre og aktiviteter, der ikke har et klart økonomisk eller påviseligt lovligt formål.

Der skal foretages undersøgelse, når disse forhold giver anledning til at tvivle på, hvorvidt transaktionen eller aktiviteten er ”stueren”. Formålet er at undersøge, om der er mistanke eller rimelig grund til at formode, at transaktionerne har eller har haft tilknytning til hvidvask eller terrorfinansiering. Hvor det er relevant, skal advokaten udvide overvågningen af klienten med det formål at afgøre, om transaktionerne eller aktiviteterne forekommer mistænkelige.

Mistanke, der ikke afkræftes, skal indberettes til SØIK eller til Advokatsamfundet i medfør af lovens § 26.

Resultatet af undersøgelsen skal noteres, og notatet skal opbevares i fem år fra forretningsforbindelsens ophør, jf. lovens § 30.

Bestemmelsen indeholder en undtagelse til persondataloven, idet personer ikke har ret til indsigt i oplysninger om dem selv, som er eller vil blive behandlet efter § 25.

11 Underretningspligt (§ 26)

Virksomheder og personer, der er omfattet af loven, har i visse tilfælde en pligt til at videregive oplysninger om deres mistanke om hvidvask og terrorfinansiering. For advokaters vedkommende er der en særlig undtagelse i lovens § 27, som er beskrevet længere nede i teksten.

Hvis en advokat, i tilfælde hvor advokaten er omfattet af loven, har viden om, mistanke om eller rimelig grund til at formode, at en transaktion, midler eller en aktivitet har eller har haft tilknytning til hvidvask eller terrorfinansiering, skal advokaten straks underrette SØIK (hvidvasksekretariatet) eller Advokatsamfundets sekretariat. I sidstnævnte tilfælde foretager Advokatsamfundet en vurdering af, om der er underretningspligt og videresender i givet fald underretningen til SØIK.

Er der tale om mistanke, skal advokaten foretage undersøgelser, der kan klarlægge, om mistanken kan afkræftes. Det vil i mange tilfælde omfatte spørgsmål til klienten,

eksempelvis om, hvor penge kommer fra. Kravet om, at underretningen skal foretages ”straks”, betyder at undersøgelserne skal foregå hurtigt.

Ifølge lovens § 26, stk. 1, 2. pkt. gælder indberetningspligten tillige, hvor mistanken opstår i forbindelse med en klients forsøg på at foretage en transaktion. Desuden gælder forpligtelsen også, når mistanke opstår i forbindelse med en henvendelse fra ”**en mulig kunde**”. Denne sidste del vil strikt efter lovens ordlyd ikke omfatte advokater, da § 1, stk. 1, nr. 14, som kræver, at der er etableret et klientforhold, udtømmende gør op med, hvornår advokater er omfattet af loven. En formåls-fortolkning tilsiger imidlertid, at advokater har indberetningspligt, også i tilfælde, hvor et klientforhold – muligt på grund af mistanken – aldrig bliver etableret.

I tilfælde af, at en advokat har underretningspligt i forbindelse med hvidvaskmistanke, skal advokaten undlade at gennemføre transaktionen – hvis den ikke allerede er gennemført – indtil der er sket underretning. Hvis gennemførelse af transaktionen ikke kan undlades, eller advokaten vurderer, at undladelse vil skade efterforskningen, skal underretning ske omgående efter gennemførelsen af transaktionen. Sker underretningen til Advokatsamfundet, skal transaktionen sættes i bero, indtil Advokatsamfundet har videregivet underretningen til SØIK, eller Advokatsamfundet har meddelt advokaten, at underretning ikke bliver videregivet.

Hvis der er tale om mistanke om terrorfinansiering, skal transaktionen sættes i bero, indtil underretning er sket, og der er indhentet godkendelse fra SØIK til at gennemføre transaktionen.

Advokater skal ifølge lovens § 38 hemmeligholde, at de har givet underretning, at underretning overvejes og at der er eller vil blive iværksat en undersøgelse. I tråd hermed har personer, der er under mistanke, ikke adgang til at få oplysninger om, at de er under undersøgelse, eller at der er foretaget underretning som følge af mistanke, som vedrører dem. Dette fremgår af lovens § 26, stk. 5, som dermed er en undtagelse fra persondatalovens § 31.

11.1 Advokatundtagelse fra underretningskrav (§ 27)

En advokat er undtaget fra underretningspligten vedrørende oplysninger, som advokaten modtager fra en klient i forbindelse med, at advokaten ”fastslår klientens retsstilling”. Det samme gælder oplysninger modtaget i forbindelse med, at advokaten forsvarer eller repræsenterer klienten under eller i forbindelse med en retssag, sag ved

Landsskatteretten eller sag ved voldgiftsret. Denne undtagelse gælder, hvad enten oplysninger modtages før, under eller efter gennemførelse af sagen.

Når oplysningerne er undtaget fra underretningspligten, er de omfattet af advokatens tavshedspligt.

11.1.1 Nærmere om betingelsen ”fastslår klientens retsstilling”

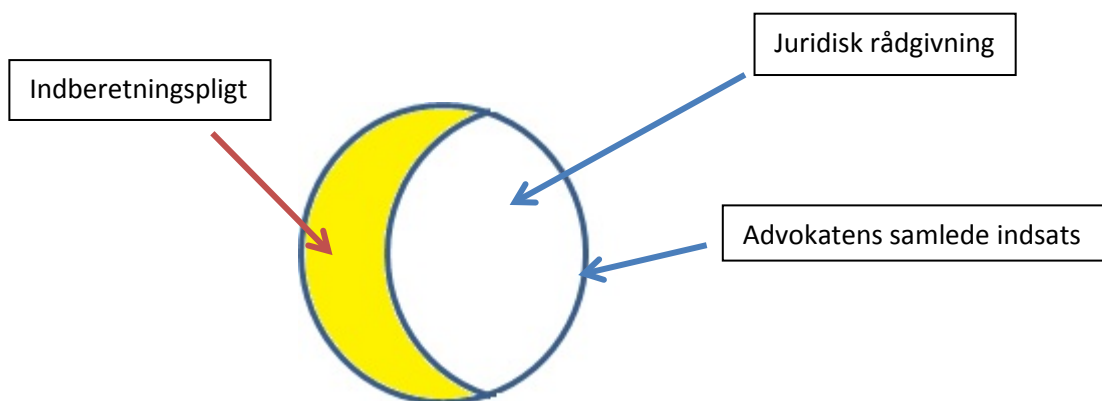
Ifølge bemærkninger til loven skal udtrykket forstås således, at ”det kun vedrører oplysninger om fortolkning af gældende ret samt retlig subsumption”. En naturlig sproglig forståelse af undtagelsesbestemmelsen giver anledning til at betragte undtagelsen som bred således, at en advokats rådgivning ofte vil falde uden for indberetningspligtens anvendelsesområde.

Spørgsmålet om advokaters underretningspligt i forhold til advokaters tavshedspligt har været genstand for en prøvelse ved såvel den franske som den belgiske forfatningsdomstol. Begge afgørelser kan læses på [Advokatsamfundets hjemmeside](#).

I de franske og belgiske sager er den særlige advokatundtagelse fortolket udvidende under hensyn til den særlige beskyttelse af advokaters tavshedspligt. Dommene lægger vægt på, at klienter har en efter de nationale forfatninger og internationale konventioner beskyttet ret til fortrolighed, som i udgangspunktet går forud for advokatens pligt til at underrette myndighederne om mistanke om hvidvask.

Advokatrådet har tidligere indgående drøftet spørgsmålet med Finanstilsynet. Advokatrådet finder på den baggrund, at begrebet ”fastslår klientens retsstilling” må forstås som omfattende juridisk rådgivning i bred forstand. Det anførte beskyttelses-hensyn til klienternes adgang til advokatbistand gør sig således gældende som præmis for langt hovedparten af de opgaver, der løses som led i udøvelse af advokatvirksomhed.

Kernen i en advokats rådgivning er netop at undersøge og fastslå en klients retsstilling og på den baggrund rådgive klienten. Henvisningen til retlig subsumption i bemærkningerne til hvidvaskloven synes umiddelbart at støtte denne antagelse. Følgende figur illustrerer, hvornår der er indberetningspligt, og hvornår undtagelsen slår igennem:

Hvidvasklovens § 27 må forstås således, at advokaten ikke er underretningspligtig, hvis advokaten yder sædvanlig juridisk rådgivning. Hvis advokaten alene bistår med ekspeditioner og ikke yder rådgivning, gælder undtagelsen ikke. Hvis en klient eksempelvis anmoder advokaten om, at stifte et selskab, og der alene bistås med de ekspeditioner, som skal foretages for, at selskabet kan registreres, og der i den forbindelse opstår en mistanke, som ikke afkræftes, er der underretningspligt. Det er tillige i strid med god advokatskik, hvis en advokat ikke straks udtræder af en sag, hvor der opstår mistanke om hvidvask eller terrorfinansiering, og mistanken ikke umiddelbart kan afkræftes.

Advokaters rådgivning må ikke kunne misbruges til hvidvaskning eller finansiering af terrorisme. Hvis advokaten bliver opmærksom på, at dette sker, har advokaten under alle omstændigheder underretningspligt.

Hvidvasklovens § 1, stk. 1, nr. 14, litra b, omhandler de tilfælde, hvor advokaten efter fuldmagt fra klienten foretager en finansiel transaktion eller en transaktion vedrørende fast ejendom. Efter sin ordlyd omfatter bestemmelsen alene tilfælde, hvor advokaten foretager en transaktion. Bestemmelsen omfatter efter sin ordlyd således ikke tilfælde, der kan siges at falde ind under undtagelsen i § 8 vedrørende ”fastslår klientens retsstilling”.

Hvis en advokat får mistanke om hvidvaskning eller terrorfinansiering i sager omfattet af hvidvasklovens § 1, stk. 1, nr. 14 b, vil udgangspunktet efter Advokatrådets opfattelse være, at advokaten vil være omfattet af pligten til at foretage underretning i medfør af hvidvasklovens § 26, og at undtagelsen altså ikke er anvendelig.

Karakteristisk for disse sager vil være, at advokaten er meget tæt på og spiller en udførende rolle i relation til transaktionen.

Opmærksomheden henledes i øvrigt på, at advokaten ved at foretage en transaktion, som har eller måske har til formål at hvidvaske udbytte/yde terrorfinansiering, risikerer at begå eller medvirke til hæleri henholdsvis terrorfinansiering. I sådanne situationer vil advokaten under alle omstændigheder være forpligtet til at udtræde af sagen og således ikke medvirke til at gennemføre transaktionen eller i øvrigt fortsætte sin rådgivning.

Undtagelsen i § 27 gælder tillige for de personer, der hjælper advokaten, hvis de er omfattet af lovens § 1, stk. 1, nr. 14-17, dvs. særligt andre advokater, revisorer og ejendomsmæglere.

12 Advokatrådets egen indberetning (§ 28 og § 29)

Hvis Advokatrådet eller en af de andre tilsynsmyndigheder får kendskab til forhold, der ser ud til at være omfattet af indberetningspligten i § 26, stk. 1, skal myndigheden underrette SØIK, som efter omstændighederne kan holde myndigheden underrettet om sagen.

13 Opbevaring af oplysninger (§ 30)

Følgende oplysninger indhentet i medfør af lovens bestemmelser skal opbevares i fem år fra klientforholdets ophør:

1. Oplysninger indhentet i forbindelse med opfyldelse af kravene om kundekendskabsprocedurer i lovens kap. 3, herunder identitets- og kontroloplysninger samt kopi af foreviste legitimationsdokumenter
2. Dokumentation for og registreringer af transaktioner, der gennemføres
3. Dokumenter og registreringer vedrørende undersøgelser gennemført i henhold til § 25, stk. 1 og 2.

Oplysningerne skal slettes, når opbevaringsperioden udløber. Det kan være nemmere at håndtere denne forpligtelse, hvis de nævnte oplysninger opbevares fra de enkelte sager i separate mapper eller elektronisk. Bestemmelsen må fortolkes således, at oplysninger, der – udover til brug ved opfyldelsen af lovens krav – tillige er indhentet som en nødvendig del af advokatens bistand til klienten, ikke skal slettes. Det kan

eksempelvis gælde cpr. nr., der tillige er indhentet til brug for berigtigelse af en ejendomshandel.

14 Udveksling af oplysninger i koncern (§ 32)

Når der indgår flere advokatselskaber i en koncern, kræver lovens § 32, at de enkelte advokatselskaber udveksler oplysninger med hinanden om, at midler mistænkes for at hidrøre fra kriminalitet eller terrorfinansiering og om underretninger, foretaget i medfør af § 26, stk. 1 eller stk. 2. Pligten er begrænset til ”midler” og omfatter derfor ikke tilfælde, hvor der er foretaget underretning af andre grunde i medfør af § 26.

Der må ikke udveksles oplysninger udover, hvad der er nødvendigt for at opfylde kravet. Oplysningerne må også kun gives til relevante modtagere, altså kun til de andre advokatselskaber i koncernen, som de må formodes at have betydning for. Hvis de øvrige selskaber i koncernen ikke kan forventes at komme i kontakt med den pågældende klient, vil der ikke være underretningspligt.

Kravet om udveksling af oplysninger er en undtagelse fra tavshedspligten som lovmæssig pligt til at give oplysninger, jf. straffelovens § 152 e, nr. 1, jf. retspleje-lovens § 129. Det betyder, at udveksling af oplysninger udover det krævede, kan udgøre en tilsidesættelse af tavshedspligten.

Modtageren af oplysningerne skal selv vurdere, om oplysningerne giver anledning til skærpede kundekendskabsprocedurer over for klienten.

Klienten skal i henhold til lovens § 16 informeres generelt om advokatens forpligtelse ifølge § 32.

15 Whistleblowerordning (§ 35 og § 36)

Der er i lovens § 35 indsat en forpligtelse for alle advokatvirksomheder med mere end fem ansatte til at have en ordning, hvor ansatte via en særlig, uafhængig og selvstændig kanal kan indberette overtrædelser eller potentielle overtrædelser af loven eller af regler udstedt i medfør af loven (”whistleblowerordning”). Bestemmelsen omfatter altså ikke overtrædelser af anden lovgivning. Der skal kunne indberettes såvel alvorlige som mindre alvorlige overtrædelser.

Det fremgår ikke af bestemmelsen, hvem der skal have begået de pågældende overtrædelser, men det må formodes, at det er virksomheden eller ejere/ansatte i virksomheden. I tilfælde af at forpligtelserne ifølge ordningen delvis er outsourcet til en

ekstern leverandør, vil ansatte i advokatvirksomheden kunne indberette manglende overholdelse af forpligtelserne, som sker hos den eksterne leverandør.

Hvidvaskloven regulerer ikke, hvad der skal ske med de indberettede oplysninger.

”**Ansatte**” er virksomhedens medarbejdere og altså ikke virksomhedens ejere. Et advokatinteressentskab, som ejes af tre partnere og har ansat to fuldmægtige og tre sekretærer har således fem ansatte og er derfor ikke omfattet af pligten til at etablere en whistleblowerordning.

I virksomheder, hvor en af partnerne har ”skudt” eksempelvis et anpartsselskab ind som medejer af det interessentskab, som driver advokatvirksomheden, må anpartsejeren betragtes som medejer og altså ikke ansat, selvom han teknisk set er ansat i anpartsselskabet. Det må formodes, at dette kun gælder advokater. Andre ansatte, der i medfør af retsplejelovens § 124 c, stk. 1, nr. 2 ejer aktier/anpartar i et advokatselskab, må trods ejerskabet tælle med som ansatte.

Som loven er formuleret, skelnes der ikke mellem de forskellige grupper af ansatte. Eksempelvis må kantinepersonale tælles med, når det skal afgøres, om advokatvirksomheden er omfattet af kravet om en whistleblowerordning.

Ordningen skal være etableret senest tre måneder efter, at virksomheden har ansat den sjette ansatte.

At ordningen skal være ”**særlig**” betyder, at den skal anmeldes til Datatilsynet og være oprettet med det formål, at ansatte skal kunne indberette overtrædelser.

Ordningen skal desuden være ”**uafhængig**” af den daglige ledelse, og den udpegede modtager af indberetningerne skal derfor være en ansat og kan ikke være en partner i advokatvirksomheden. Det må også gælde for den, der i virksomheden modtager indberetninger, som er indgivet til en ekstern host i tilfælde af outsourcing. Ligeledes skal ordningen være ”**selvstændig**”, således at der kan ske indberetning uden om de normale procedurer, eksempelvis uden om virksomhedens almindelige EDB-system.

Indberetning skal kunne foretages anonymt. Der skal derfor kunne indberettes uden angivelse af navn og uden mulighed for at indberetningen kan spores tilbage til indberetteren.

Der er ikke krav om, at indberetning skal kunne foretages elektronisk. Hvis reglerne i øvrigt er opfyldt, er der derfor ikke noget i vejen for en ordning med indberetning på papir.

15.1 Outsourcing af ordningen

Advokatvirksomheden kan outsource whistleblowerordningen til en ekstern leverandør.

Leverandøren modtager indberetningerne og videresender dem til den udpegede person i virksomheden. Oplysningerne vil kunne indeholde materiale, der er omfattet af tavshedspligten, og det skal derfor sikres, at leverandøren ikke kan gøre sig bekendt med oplysningerne. Indberetteren overtræder ikke tavshedspligten ved indberetningen.

15.2 Dispensation fra kravet

Advokatsamfundet kan i særlige tilfælde dispensere fra kravet om at etablere en indberetningsordning, hvis det vil være **”formålsløst”**, at der oprettes en ordning. Det kan eksempelvis ske, hvis virksomheden kun midlertidigt er omfattet af kravet. En advokatvirksomhed, som kun kortvarigt er omfattet af loven, idet eksempelvis den sjette ansattes ansættelsesperiode er kort, vil der efter omstændighederne kunne meddeles dispensation fra kravet om etablering af whistleblowerordning. Det samme vil kunne være tilfældet, hvis en advokatvirksomhed med sin almindelige sags-portefølje ikke er omfattet af hvidvaskloven, men ekstraordinært har taget en sag ind, som falder ind under anvendelsesbestemmelsen i lovens § 1, nr. 14.

15.3 Forbud mod repressalier (§ 36)

§ 36 indeholder et forbud mod repressalier over for ansatte, der foretager forskellige former for indberetning.

Bestemmelsen slår fast, at advokatvirksomheder, der er forpligtet til at have en whistleblowerordning, ikke må udsætte ansatte for ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger af, at den ansatte har indberettet virksomhedens overtrædelse eller potentielle overtrædelse af hvidvaskloven til Advokatsamfundet eller til en ordning i virksomheden. Det samme gælder ved en ansats interne underretning om mistanke om hvidvask eller terrorfinansiering og ved en underretning til SØIK.

Virksomheden må således eksempelvis ikke chikanere, afskedige, forflytte eller degradere den ansatte, der har foretaget indberetning, eller sætte denne ned i løn. Der skal være en årsagssammenhæng mellem underretningen og følgerne, som den an-

satte udsættes for. Det kan konkret volde problemer at dokumentere, at en sådan sammenhæng eksisterer. Anvendelse af princippet om delt bevisbyrde i ligebehandlingslovens § 16 a fører her til, at arbejdsgiveren skal bevise, at den ansatte (indberetteren) ikke har været udsat for repressalier, hvis den ansatte påviser faktiske omstændigheder, som giver anledning til at formode, at repressalier er blevet anvendt.

Den ansatte, der har været udsat for ufordelagtig behandling, kan efter § 36, stk. 3 tilkendes en godtgørelse i overensstemmelse med principperne i ligebehandlingsloven. Godtgørelsen skal dække den ikke-økonomiske skade, den ansatte har lidt, jf. princippet i § 26 i lov om erstatningsansvar. Sagen rejses mod advokatvirksomheden ved de almindelige domstole.

16 Forholdet mellem underretningspligten og tavshedspligten (§ 37)

Underretningspligten i lovens § 26 bryder med advokatens tavshedspligt. Da der er en lovmæssig pligt til at foretage underretning, udgør den ikke en overtrædelse af bestemmelserne om tavshedspligt, jf. straffelovens § 152 e, jf. retsplejelovens § 129. Det ville gælde uden anden bestemmelse herom, men det er direkte fastslået i hvidvasklovens § 37, at videregivelse af oplysninger i forbindelse med underretninger, som advokaten foretager i henhold til § 26, ikke anses som brud på tavshedspligten. Denne undtagelse fra tavshedspligten gælder uanset, om advokaten vælger at underrette SØIK eller Advokatsamfundet.

Desuden siger § 37, at advokater, advokatvirksomheders ansatte og ledelse ikke kan pålægges ansvar for i god tro at have foretaget underretning, givet oplysninger eller standset transaktioner i medfør af § 26.

Kravet om god tro gælder det tidspunkt, hvor underretning mv. blev foretaget. Det er derfor uden betydning, om det forhold, underretningen mv. vedrører, efterfølgende faktisk viser sig at være ulovligt. Hvis advokaten derimod foretager en indberetning, selvom advokaten burde indse, at loven ikke stiller krav herom, vil advokaten kunne gøres ansvarlig for brud på tavshedspligten i henhold til straffeloven, jf. § 152, jf. retsplejelovens § 129 og disciplinært som en tilsidesættelse af god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1.

17 Underretning skal hemmeligholdes (§ 38)

Advokater har pligt til at hemmeligholde, at de har givet underretning efter § 26, at dette overvejes og at der er eller vil blive iværksat en undersøgelse efter § 25. Der er en række undtagelser, som beskrives herunder.

17.1 Undtagelser

1. Disse oplysninger kan dog videregives til tilsynsmyndigheder. Det fremgår ikke af loven eller af bemærkningerne, men det må antages, at oplysninger kun kan videregives til den tilsynsmyndighed, der fører tilsyn med underretterens egen virksomhed. Advokater kan således videregive oplysninger til Advokatrådet.
2. Desuden kan oplysningerne videregives til ”**retshåndhævelsesformål**”. Dette omfatter forebyggelse, efterforskning og retsforfølgning af strafbare forhold. Undtagelsen må derfor fortolkes sådan, at videregivelse kan ske til politi- og anklagemyndigheden.
3. Oplysningerne kan også videregives mellem virksomheder og personer omfattet af § 1, stk. 1, nr. 14-15 og § 17 (inden og uden for EU), samt lignende virksomheder, der har hjemsted eller er hjemmehørende i et EU- eller EØS-land eller et tredjeland, der opfylder kravene om forebyggelse af hvidvask og terrorfinansiering, forudsat, at både videregiver og modtager har fælles ejerskab, fælles ledelse eller fælles kontrol med overholdelse af reglerne.

Som følge af reglerne om ejerskab af advokatvirksomheder og forbuddet mod økonomisk samarbejde med andre end advokater, giver denne undtagelse kun advokater mulighed for at videregive oplysninger mellem advokatselskaber i en koncern. Bestemmelsen giver som de øvrige undtagelser fra kravet om tavshed mulighed for – ikke pligt til – at videregive oplysninger. Der henvises til § 32 om den pligtsmæssige udveksling af oplysninger inden for koncernen.

4. Endelig kan oplysningerne videregives til virksomheder og personer omfattet af lovens § 1, stk. 1, nr. 1-15, 17 og 19 under følgende forudsætninger:
 - a. Oplysningerne vedrører samme kunde og samme transaktion
 - b. Modtageren er underlagt samme krav til bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering og
 - c. Modtageren er underlagt forpligtelser med hensyn til tavshedspligt og beskyttelse af personoplysninger

Ejendomsmæglere og personer omfattet af § 1, stk. 1, nr. 17, der udfører samme ydelser som ejendomsmæglere og ejendomsmæglervirksomheder er ikke omfattet af undtagelsen, og advokater kan således ikke videregive oplysninger til denne gruppe.

18 Advokatrådets tilsyn (§ 64)

Lovens § 64 fastlægger forpligtelsen for Advokatrådet til at føre tilsyn med, at advokater og deres fuldmægtige overholder reglerne om hvidvask og terrorfinansiering.

Advokatrådet skal føre et aktivt tilsyn, der omfatter vejledning, rådgivning, undersøgelser og tilsynsbesøg.

I tilfælde af at en advokat overtræder reglerne, kan Advokatrådet pålægge advokaten inden for en frist at foretage de nødvendige foranstaltninger.

Overtrædelser af påbud kan af Advokatrådet indbringes for Advokatnævnet som en disciplinærforseelse og sanktioneres som sådan.

19 Straf (§ 78)

I lovens § 71 er der fastsat straffbestemmelser for overtrædelse af loven. Udgangspunktet er bødestraf, men ved særligt grove og forsætlige overtrædelser kan overtrædelser straffes med fængsel indtil 6 måneder. Forældelsesfristen er fem år.

Der kan pålægges advokatselskaber strafansvar efter reglerne i straffelovens kap. 5.

20 Ikrafttræden mv. (§ 81 og 85)

Loven, der træder i kraft den 26. juni 2017, gælder ikke for Grønland og Færøerne, men kan sættes i kraft dér ved kongelig anordning.